

Deel A - Algemene tips

Algemene tips en aandachtspunten in de vorm van veelgestelde vragen

Dit is de RV-toets

In dit document geven we je algemene tips en aandachtspunten in de vorm van veelgestelde vragen. Soms grijpen we hierbij terug op basiskennis. Zo schetsen we een helder kader en bieden we houvast voor wie dat nodig heeft. We danken iedereen die aan dit document heeft bijgedragen. Of dat nu was door aan te geven welke vragen er lagen, of (te helpen bij) de beantwoording ervan.

Wanneer neem ik de RV-toets af?

Als school heb je tot en met 4 juni de tijd om de schoolexamens af te ronden. Dit is inclusief de herkansingen binnen het programma van toetsing en afsluiting (PTA). Pas daarna start je met de afname van RV-toetsen. De RV-toets is dus geen vervanging voor reguliere SE-herkansingen.

Moet ik nu al starten met de ontwikkeling van een RV-toets?

Het is verstandig om niet te laat te starten, maar zeker ook niet te vroeg. Als school moet je, op het moment dat een leerling zich inschrijft voor een RV-toets van een vak, ook zorgen dat er voor dat vak een RV-toets beschikbaar is of komt. Voor vakken waar je veel kandidaten verwacht, is het slim om tijdig te beginnen met het construeren van de RV-toets. Verwacht je zeer weinig kandidaten voor een vak, dan kun je overwegen alleen een mondeling voor te bereiden. Als school kun je namelijk zelf bepalen in welke vorm de toets wordt afgenomen. Lees meer over [het afnemen van een mondeling](#) examen op afstand.

Hoe telt de RV-toets mee voor het eindexamencijfer?

Een RV-toets telt voor 50% mee voor het eindcijfer van een vak. Voor leerlingen die een RV-toets maken, is de toets dus een belangrijke bepaler van het eindcijfer. Je middelt het RV-resultaat (op één decimaal) van je leerling met zijn/haar SE-resultaat. Met een RV-toets kan het eindcijfer voor de leerlingen hoger worden of gelijk blijven. Als het eindcijfer inclusief RV-toets lager uitvalt, telt de RV-toets namelijk niet mee en wordt de uitslag bepaald op het gemiddelde van de SE.

Voor welke vakken hebben mijn leerlingen recht op een RV-toets?

Je biedt de RV-toets aan per examenvak (dus ook voor vakken die alleen worden afgesloten met een schoolexamen). De toets die je maakt, kan bestaan uit meerdere deelttoetsen of onderdelen. Je leerlingen mogen – afhankelijk van het schoolniveau – voor maximaal twee of drie (in het geval van vmbo-bb en –kb) vakken een RV-toets maken.

Wat toets ik in een RV-toets?

Je kunt de RV-toets zien als een ‘overkoepelend schoolexamen’. De toets moet namelijk zoveel mogelijk gebaseerd zijn op het hele PTA van het betreffende vak. Doel van de RV-toets is dat je leerling kan laten zien of en hoe hij/zij de totale stof beheerst. Dat is meteen het uitdagende aspect van de RV-toets: als docent moet je een goede dekking zien te krijgen over het hele PTA.

TOETSCONSTRUCTIE IN 6 STAPPEN

HOE ONTWIKKEL JE EEN TOETS?

1

Bedenk waarom je gaat toetsen

Wat is de functie?

De functie van de toets bepaalt de verdere ontwikkeling.

2

Bepaal wat in de toets aan bod moet komen

Wat wordt de inhoud?

De inhoud kan gespecificeerd worden in een toetsmatrijs.

3

Bepaal welke soort vragen je wil stellen

Welke vraagvorm ga je gebruiken?

Niet iedere vorm past even goed bij elke toetsfunctie.

4

Construeer de vragen

Wat worden de vragen in de toets?

Let op kwaliteit, inhoud en beoordeelbaarheid.

5

Kijk hoe de vragen functioneren

Hoe goed maken leerlingen de vragen?

Stel vast of je alle vragen wil laten meetellen in de beoordeling.

6

Bepaal hoe je de toetsresultaten wil interpreteren

Wat zegt de score?

Bepaal het cijfer aan de hand van medeleerlingen of een standaard.

Hoe ontwikkel ik een RV-toets?

Als basis voor de ontwikkeling van de RV-toets kun je deze 6 stappen gebruiken:

Welke stappen zijn belangrijk voor de RV-toets?

Voor de RV-toets vragen drie stappen extra aandacht:

- Stap 2 (toetsinhoud) en Stap 3 (opgavetype). Omdat je met de toets in beperkte tijd veel verschillende stof bevraagt. En omdat leerlingen anders voorbereid zijn dan bij een gewone PTA-toets.
- Stap 6 (interpretatie), vanwege het gewicht van de toets.

Meer info?

Lees voor extra uitleg over de zes stappen van toetsconstructie [het bijbehorende artikel](#) op Cito.nl.

Hoe bepaal ik wat in de RV-toets aan bod moet komen (stap 2)?

De RV-toets omvat zoveel mogelijk het PTA van het betreffende vak. Kijk daarom eerst naar het PTA en de verplichte domeinen hierin (zie hiervoor de [examenprogramma's](#) en [syllabi 2020](#)). De verplichte SE-onderdelen laat je in ieder geval terugkomen in de RV-toets. Andere onderdelen uit het PTA laat je zoveel mogelijk terugkomen binnen redelijke tijdsrestricties.

Hoe krijg ik al die eindtermen in een toets met beperkte tijd?

Bij sommige vakken kun je eindtermen combineren. Denk bij talen bijvoorbeeld aan korte schrijfopdrachten die aansluiten bij gelezen literatuur of bij de interpretatie van tekst of gesproken woord. Als je kiest voor kleinere opdrachten, kun je meerdere aspecten van de stof aan bod laten komen. Wil je ook hogere orde vaardigheden toetsen, dan heb je ook complexere opgaven nodig.

Moeten alle eindtermen in de toets zitten?

In principe kies je voor een dekking over de domeinen die vergelijkbaar is met de weging van die domeinen in het PTA. Als een bepaald domein 25% van het SE-cijfer bepaalt, zou dit in principe ook 25% van het cijfer van de RV-toets moeten bepalen. Praktisch gezien zal dit - vanwege beperkingen in de tijd en de uitvoerbaarheid - alleen niet altijd lukken.

Als je overweegt eindtermen weg te laten, zorg dan dat de toets - ook zonder toetsing van die

eindtermen - een representatief geheel blijft geven van de totale stof. Leerlingen moeten laten zien dat ze de hele PTA-stof beheersen. En dus moet het aantal eindtermen in de toets voldoende groot blijven om te zorgen voor een evenwichtige afspiegeling van het hele PTA. Leerlingen mogen niet gedupeerd worden door een toevallige eindtermselectie. Maar als heel duidelijk is dat je iets niet gaat toetsen (gespreksvaardigheid bijvoorbeeld), dan is het goed om ze dat vooraf te laten weten.

Wat doe ik met praktische opdrachten?

Vanwege de tijdsbeperking kun je voor de AVO-vakken niet of nauwelijks praktische opdrachten opnemen in de RV-toets. Tenzij je de toets opknipt in deeltoetsen. Dat is toegestaan, maar vergt wel meer van de organisatie. Misschien is het handiger om vaardigheden die je normaal toetst met een practica, te meten in een schriftelijke toets. Daarbij laat je leerlingen dan doen alsof ze in een lab staan. Zie voor verdere tips de vakspecifieke delen B van deze handreiking.

Bij vakken met alleen een SE en vaak geen of nauwelijks theoretische toetsing (zoals O&O, NLT en informatica) kun je kiezen voor een verkorte opdracht die leerlingen in een beperkte hoeveelheid tijd is uit te voeren. Eventueel kun je ook daar bekijken of je de relevante vaardigheden kunt meten via een schriftelijke toets. In het vakspecifieke deel voor de exacte vakken geven we tips ter inspiratie.

Hoe bepaal ik welke soort vragen ik wil stellen (stap 3)?

Het maken van gesloten opgaven is vaak moeilijker dan vragen waar leerlingen een open antwoord kunnen geven. Dit laatste type vraag heeft dus de voorkeur. Ook omdat open vragen je meer inzicht geven in de verwerking van de kennis van de leerling. Verwacht je een klein aantal leerlingen voor de RV-toets, dan kun je overwegen [de toets mondeling af te nemen](#). Let wel op dat je ook in een mondelinge toets zoveel mogelijk eindtermen aan bod laat komen, en dat je de evaluatie van de antwoorden vooraf doordenkt. Je kunt bijvoorbeeld per eindterm bepalen wanneer een leerling die in een bepaalde mate beheerst (bijvoorbeeld: niet, gedeeltelijk, volledig), en hoe je de scores per eindterm samenneemt. Of je een RV-toets mondeling of schriftelijk gaat afnemen, is aan jou. Maak dit wel vooraf duidelijk aan de leerlingen (dus voordat ze zich inschrijven voor een RV-toets), zodat ze weten waar ze aan toe zijn.

Zijn de centrale examens van dit jaar beschikbaar voor de resultaatverbeteringstoets?

Nee, de centrale examens van dit jaar komen te vervallen en zijn niet beschikbaar voor scholen. Het zijn dit schooljaar de resultaten van de schoolexamens die de basis vormen voor het behalen van een diploma. Leerlingen kunnen dus op basis van de SE hun diploma behalen. Het is de bedoeling dat scholen de RV-toetsen zelf maken, op basis van hun eigen PTA (van een bepaald vak).

Hoe interpreteer ik de toetsresultaten?

Stel bij het maken van de opgaven meteen ook een correctievoorschrift op. Geef duidelijk aan hoeveel scorepunten een leerling kan halen en hoe je deze score omzet naar een cijfer. Zie voor meer informatie deel C van deze handreiking over cijfergeving.

Hoe maak ik goed toetsmateriaal?

Een aantal tips:

- Zet op het voorblad of bovenaan de toets wat leerlingen kunnen verwachten. Dat geeft duidelijkheid. Vermeld: *RV-toets vak, niveau, begin- en eindtijd, aantal vragen en maximaal te behalen aantal scorepunten*
- Maak één opgavenboekje met daarin de vragen, de bronnen en eventuele antwoordmogelijkheden. Je raakt zo minder snel materialen kwijt.
- Gebruik bij voorkeur lettertype Arial 12. Dit is beter geschikt voor dyslectici.
- Alle toetsmaterialen (inclusief het correctievoorschrift) gemaakt? Vraag dan een collega om vooraf nog eens alles te screenen. Met zijn tweeën zie je meer dan alleen.

Hoe bereid ik mijn leerlingen voor op de RV-toets?

In vergelijking met eerdere SE's is de RV-toets een omvangrijke toets. Je leerlingen moeten zich dus goed en tijdig kunnen voorbereiden. Geef vooraf aan in welke vorm je de toets gaat afnemen. Wat ook helpt is een korte beschrijving van hetgeen de leerlingen moeten kennen en kunnen voor de RV-toets. Verwijs daarbij naar bijbehorende hoofdstukken van de lesmethode of naar ander relevant lesmateriaal. Ook voorbeelden van het type vragen dat leerlingen kunnen verwachten, helpt bij de voorbereiding. Wees bovendien duidelijk over de hulpmiddelen die de leerlingen bij de toets mogen gebruiken. Zie als voorbeeld de [hulpmiddelen](#) die toegestaan zijn bij de CE's.

Welke afnamecondities kan ik hanteren?

Een aantal tips:

- Volg in elk geval de richtlijnen van RIVM.
- Sluit aan bij de werkwijze die je leerlingen gewend zijn van het SE.
- Zorg dat je leerlingen niet in tijdnood komen, dus dat ze voldoende tijd hebben om de toets te maken. Praktisch betekent dit dat je vooraf een inschatting maakt van de tijd die ze waarschijnlijk nodig hebben.
- Als richtlijn zou je kunnen uitgaan van de tijd die normaal voor een centraal examen staat. Deze tijd kun je zien als maximale toetstijd waarbinnen de opgaven maakbaar moeten zijn (zie vorige punt). De afnametijd is de keuze van de school.

Wat moet ik als docent nu eigenlijk opleveren voor een RV-toets?

Deze documenten zijn belangrijk:

- Voor de toets: een opgavenboekje met toetsvragen, plus bronnen, en eventueel ruimte om te antwoorden
- Voor het corrigeren: een correctievoorschrift met heldere scoreverdeling.
- Voor het becijferen: het aantal punten (of fouten) dat een voldoende oplevert. Zie voor meer informatie deel C van deze handreiking over cijfergeving.
- Voor je leerlingen: een toelichting over wat ze moeten leren voor de toets.

Wat doe ik als een leerling ziek is?

Stel, een leerling kan niet deelnemen als gevolg van ziekte, thuis-quarantaine of een andere reden (buiten de wil van de leerling). Als school moet je dan een alternatief afnamemoment voor de RV-toets bieden. Overweeg in dit geval om [de toets mondeling af te nemen](#), al dan niet op afstand, op een passend moment.